

Lovforslag nr. L 111. Fremsat den 29. januar 2009 af undervisningsministeren (Bertel Haarder)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkeskolen

(Ændring af procedure for henvisning til specialundervisning i enkelte fag)

§ 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1049 af 28. august 2007, som ændret ved § 4 i lov nr. 208 af 31. marts 2008, lov nr. 369 af 26. maj 2008, lov nr. 476 af 17. juni 2008 og § 135 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 12, stk. 2, indsættes som 2. og 3. pkt.:

»Ved henvisning til specialundervisning i enkelte fag kan inddragelse af pædagogisk-psyko-

logisk rådgivning dog undlades, hvis skolens leder vurderer, at det ikke er nødvendigt, og hvis forældrene er enige heri. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.«

2. I § 54, stk. 1, 2. pkt., ændres »§ 12, stk. 1 og 3« til: »§ 12«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. august 2009.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets baggrund og indhold

Formålet med lovforslaget er – som led i regeringens afbureaukratiseringsprogram – at forenkle de administrative byrder i folkeskolen ved at ændre proceduren for henvisning til specialundervisning i enkelte fag inden for skolens rammer.

Undervisningsministeren nedsatte i januar 2008 et afbureaukratiseringsudvalg, der fik til opgave at komme med forslag til regelforenkling og fjernelse af unødvendigt bureaukrati på folkeskoleområdet. Afbureaukratiseringsudvalget blev sammensat af repræsentanter for Undervisningsministeriet, KL, Børne- og Kulturchefforeningen, Danmarks Lærerforening, Skolelederne, Skole og Samfund, BUPL og Danske Skoleelever.

Afbureaukratiseringsudvalget afgav i juni 2008 en rapport indeholdende et katalog af forslag til modeller til afbureaukratisering inden for følgende fire områder:

- Elevplaner, herunder samordning af elevplan, uddannelsesbog og uddannelsesplan.
- Kvalitetsrapporter.
- Procedurer i forbindelse med fritagelse for test og prøver samt henvisning til specialundervisning m.v.
- Fraværsregistrering.

Afbureaukratiseringsudvalget har overvejet muligheden for at forenkle proceduren for henvisning til specialundervisning i enkelte fag inden for skolens rammer. Et flertal af udvalget bestående af KL, Børne- og Kulturchefforeningen, Danmarks Lærerforening, Skolelederne samt BUPL har anført, at de foretrækker en afbureaukratiseringsmodel, hvorefter en forudgående pædagogisk-psykologisk vurdering kan undlades, hvis skole og forældre er enige herom. For Danmarks Lærerforening er det dog en forudsætning, at der hurtigst muligt efter iværksættelse af specialundervisning indhentes en pædagogisk-psykologisk vurdering.

Det foreslås på baggrund heraf, at skolelederen fremover kan undlade at indhente en pædagogisk-psy-

kologisk vurdering, hvis skolelederen samt forældrene er enige om at iværksætte specialundervisning i enkelte fag for den pågældende elev inden for skolens rammer. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed. Der henvises til afsnit 2 samt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1.

Som opfølgning på afbureaukratiseringsudvalgets forslag om samordning af elevplan, uddannelsesbog og uddannelsesplan fremsættes samtidig med dette lovforslag et lovforslag om ændring af folkeskoleloven og vejledningsloven (Samordning af elevplan, uddannelsesbog og uddannelsesplan), hvori det foreslås, at der sker en samordning af elevplan, uddannelsesbog og uddannelsesplan på de klassetrin, hvor elever, forældre, lærere og vejledere i dag skal forholde sig til alle tre redskaber, således at der opnås en administrativ forenkling.

Herudover er der som opfølgning på rapporten fra afbureaukratiseringsudvalget administrativt gennemført en ændring af reglerne om tidsfrister for udarbejdelse af og opfølgning på kvalitetsrapporter. Undervisningsministeriet vil desuden gennemføre en række forenklingstiltag, som ikke kræver lovændring, herunder ændring af proceduren for fritagelse for test og prøver samt reglerne om indberetning af fravær.

Det videre arbejde med afbureaukratisering af folkeskolen vil ske i regi af regeringens afbureaukratiseringsprogram. Folkeskoleområdet vil i løbet af foråret 2009 blive undersøgt med henblik på at identificere problemer og forslag til afbureaukratisering med bidrag fra ledere og lærere. Endvidere vil der blive gennemført en kortlægning og måling af udvalgte medarbejders administrative opgaver, og de enkelte skoler vil – via en udfordringsret – kunne søge om dispensation til at afprøve nye måder at gøre tingene på. Dispensationen gælder både med hensyn til kommunale og statslige regler, herunder også elevplaner og kvalitetsrapporter. Det er dog et krav, at formålet med lovgivningen fortsat opfyldes under forsøgsperioden.

Regeringens afbureaukratiseringsprogram indebærer, at Undervisningsministeriet medio 2009 skal have

udarbejdet handlingsplaner med konkrete forslag til yderligere afbureaukratisering af folkeskoleområdet. Endvidere kan erfaringerne indhentet i forbindelse med udfordringsretten give anledning til yderligere afbureaukratiseringsinitiativer.

2. Procedure for iværksættelse af specialundervisning i enkelte fag

2.1. Gældende ret

Det fremgår af folkeskolelovens § 12, stk. 2, at henvisning til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, sker efter pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd med eleven og forældrene. Det er skolens leder, der træffer afgørelsen om, hvorvidt en elev skal henvises til specialundervisning.

I bekendtgørelse nr. 1373 af 15. december 2005 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, som ændret ved bekendtgørelse nr. 719 af 1. juli 2008, er der fastsat nærmere regler om pædagogisk-psykologisk rådgivning.

Foruden regler om pædagogisk-psykologisk rådgivningsvirksomhed i forbindelse med henvisning til specialundervisning er der fastsat regler om fortsættelse, ændring og ophør af specialundervisning.

Efter bekendtgørelsens § 7 skal skolens leder på kommunale skoler således mindst én gang om året tage stilling til, om den specialpædagogiske bistand til den pågældende elev skal fortsætte, ændres eller ophøre. Beslutningen træffes på grundlag af en pædagogisk-psykologisk vurdering og efter samråd med forældrene.

2.2. Den foreslåede ordning

Parter på folkeskoleområdet har anført, at det kan forekomme unødvendigt bureaukratisk at skulle afvente en pædagogisk-psykologisk vurdering forud for iværksættelse af specialundervisning i enkelte fag, idet skole og forældre ofte er enige om, at der skal iværksættes støtte. Hertil kommer, at dette krav ikke medvirker til, at der sker en fleksibel løbende planlægning, hvor specialundervisningen indgår i skolens samlede muligheder for at differentiere undervisningen.

Afbureaukratiseringsudvalget har på denne baggrund overvejet flere modeller til afbureaukratisering af området. KL, Børne- og Kulturchefforeningen, Danmarks Lærerforening, Skolelederne samt BUPL har anført, at de foretrækker en afbureaukratiseringsmodel, hvorefter en forudgående pædagogisk-psykologisk vurdering kan undlades, hvis skole og forældre er enige om, at der er behov for at iværksætte specialundervisning i enkelte fag inden for skolens rammer.

For Danmarks Lærerforening er det dog en forudsætning, at der hurtigst muligt efter iværksættelse af specialundervisning indhentes en pædagogisk-psykologisk vurdering.

Med henblik på en forenkling af sagsgangen foreslås det på den baggrund, at inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning fremover kan undlades i de tilfælde, hvor skolens leder vurderer, at en pædagogisk-psykologisk vurdering af eleven ikke er nødvendig for iværksættelse af specialundervisning i enkelte fag inden for skolens rammer, og hvor forældrene er enige heri. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Forslaget indebærer den administrative forenkling, at der ikke stilles krav om, at iværksættelse af specialundervisning i enkelte fag altid skal bygge på en pædagogisk-psykologisk vurdering. Endvidere indebærer forslaget, at specialundervisning i enkelte fag kan iværksættes uden unødigt forsinkelse.

I praksis vil det typisk indebære, at skolelederen orienterer forældrene om, at skolen vurderer, at der er behov for at iværksætte specialundervisning for eleven i enkelte fag, og at skolen ikke finder det nødvendigt at indhente en pædagogisk-psykologisk vurdering i sagen.

Er forældrene enige heri, kan skolelederen træffe beslutning om henvisning til specialundervisning i enkelte fag uden forudgående indhentelse af en pædagogisk-psykologisk vurdering. Er forældrene ikke enige heri, kan de forlange, at der indhentes en pædagogisk-psykologisk udtalelse forud for skolelederens beslutning.

Som en konsekvens af forslaget vil skolens leder heller ikke skulle indhente en pædagogisk-psykologisk vurdering ved fortsættelse, ændring eller ophør af den specialpædagogiske bistand, hvis forældrene er enige i skolelederens vurdering.

3. Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Lovforslaget er en del af regeringens afbureaukratiseringsindsats

Det skønnede mindredriftspotentiale ved lovforslaget er følgende:

Forslaget medfører, at skolen i de ovenfor anførte tilfælde kan iværksætte specialundervisning uden forhåndsudtalelse fra pædagogisk-psykologisk rådgivning, hvilket medfører en administrativ forenkling i form af arbejdstidsbesparelse ved reduceret sagsgang m.v. Samtidig må det dog forventes, at pædagogisk-psykologisk rådgivning i nogle sager vil få en konsul-

tativ funktion over for skolerne, hvilket begrænser den administrative gevinst. Den samlede nettoeffekt er umiddelbart skønnet til en mindredgift på 3,5 mio. kr. årligt.

4. Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Lovforslaget har sammen med det samtidigt fremsatte lovforslag om ændring af folkeskoleloven og vejledningsloven (Samordning af elevplan, uddannelsesbog og uddannelsesplan) været undersøgt efter VAKKS-metoden (Vurdering af Administrative Konsekvenser for Kommunerne ved ny Statslig regulering). Formålet med VAKKS-undersøgelsen har været at undersøge, hvilke administrative og selvstyre-mæssige konsekvenser der kan forventes i kommunerne ved implementering af de to lovforslag.

Undersøgelsen har vist, at nærværende lovforslag generelt vurderes som værende administrativt aflastende.

5. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for erhvervslivet.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser af betydning for borgerne.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

10. Høring

Lovforslaget har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Amnesty International, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Lærerforening, Danmarks Vejlederforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Friskoleforening, Dansk Industri, Dansk Landbrug, Dansk Teknisk Lærerbund, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Erhvervsskoler, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Skoleelever, Danske Studerendes Fællesråd, Danske Underviserorganisationers Samråd, Det Centrale Handicapråd, Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination, Efterskoleforeningen, Elevorganisationen for de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser, Erhvervsskolernes Bestyrelsesforening, Erhvervsskolernes Elevorganisation, Forbundet for Pædagoger og Klubfolk (BUPL), Foreningen af private, selvejende gymnasier, studenter- og hf-kurser, Foreningen af Uddannelses- og Erhvervsvejledere ved Tekniske Skoler, Foreningen Danske Landbrugsskoler, Frie Grundskolers Fællesråd, Frie Skolers Lærerforening, FTF, Fællesrådet for Uddannelses- og Erhvervsvejledning (FUE), Gymnasieskolernes Lærerforening, Gymnasieskolernes Rektorforening, Handelsskolernes Lærerforening, Husholdnings- og håndarbejdsskolerne, Håndværksrådet, Institut for Menneskerettigheder, KL, Landsforbundet af Voksen- og Ungdomsundervisere, Landsforeningen af 10. classeskoler i Danmark, Landsforeningen af Opholdssteder, Botilbud og Skolebehandlingstilbud, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere, Landsorganisationen i Danmark, Landsammenslutningen af Handelsskoleelever, Lederforsamlingen for Ungdommens Uddannelsesvejledning, Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU), Rådet for Etniske Minoriteter, Sammenslutningen af ledere ved skolerne for de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser, Skole og Samfund, Skolelederne, Studievejlederforeningen for gymnasiet og hf, Ungdomsringen og Ungdomsskolernes Udviklingscenter.

11. Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget skønnes samlet at medføre mindreudgifter i form af arbejdstidsbesparelse ved reduceret sagsgang. Den samlede nettoeffekt skønnes at være en mindreudgift på 3,5 mio. kr. årligt.	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget vurderes at være administrativt aflastende for kommunerne.	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen af betydning	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (§ 12, stk. 2)

Efter de foreslåede bestemmelser i folkeskolelovens § 12, stk. 2, 2. og 3. pkt., kan inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning undlades i de tilfælde, hvor skolens leder vurderer, at en pædagogisk-psykologisk vurdering af eleven ikke er nødvendig for iværksættelse af specialundervisning i enkelte fag.

Det er hermed forudsat, at elevens behov for støtte ikke giver anledning til tvivl, og at der fagligt på skolen kan etableres et relevant specialundervisningstilbud. I sådanne tilfælde er der ikke behov for inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning med henblik på yderligere vurdering og udredning af elevens vanskeligheder og forslag til ordning af den specialpædagogiske bistand. Ændringen vil betyde, at skolens leder kan iværksætte den nødvendige specialpædagogiske bistand til eleven uden unødigt forsinkelser.

Efter forslaget er det en forudsætning, at forældrene er enige i skolelederens vurdering af, at inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning kan undlades. Forældrene vil således efter forslaget kunne kræve en pædagogisk-psykologisk vurdering, selv om skolens leder ikke finder vurderingen nødvendig. Elevens synspunkter vil efter forslaget skulle tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

De nærmere regler om specialundervisning er fastsat i bekendtgørelse nr. 1373 af 15. december 2005 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, som ændret ved bekendtgørelse nr. 719 af 1. juli 2008.

Det vil blive tydeliggjort i bekendtgørelsen, at skolens leder har pligt til at oplyse forældrene om, at de til enhver tid kan anmode om, at pædagogisk-psykologisk rådgivning inddrages ved henvisning til specialundervisning i enkelte fag. Hvis forældrene anmoder om en pædagogisk-psykologisk vurdering, træffer skolelederen på baggrund af denne og efter samråd med forældrene en ny beslutning om henvisning til specialundervisning i enkelte fag.

Det fremgår af bekendtgørelsen, at skolens leder på kommunale skoler følger udviklingen hos elever, der modtager specialundervisning, og mindst én gang om året tager stilling til, om den specialpædagogiske bistand til den pågældende elev skal fortsætte, ændres eller ophøre. Beslutningen træffes på grundlag af en pædagogisk-psykologisk vurdering og efter samråd med forældrene.

Som en konsekvens af den foreslåede bestemmelse i § 12, stk. 2, 2. pkt., vil bekendtgørelsen efter lovens ikrafttræden blive ændret, således at den pædagogisk-psykologiske vurdering heller ikke skal indhentes ved fortsættelse, ændring eller ophør af specialundervisning i enkelte fag, hvis skolelederen vurderer, at det ikke er nødvendigt, og hvis forældrene er enige heri.

Elever, der henvises til specialklasser eller specialskoler i eller uden for kommunen, herunder regionale undervisningstilbud, er ikke omfattet af forslaget. Grunden hertil er, at en henvisning af elever til specialklasser eller specialskoler kun bør ske i de vanskeligste tilfælde. Der vil derfor fortsat skulle ske en pædagogisk-psykologisk vurdering, før skolelederen eller kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om en sådan henvisning. Det samme gælder ved beslutning om fortsættelse, ændring eller ophør af henvisningen til specialklasser eller specialskoler.

Til nr. 2 (§ 54, stk. 1, 2. pkt.)

Den foreslåede ændring af § 54, *stk. 1, 2. pkt.*, indebærer, at elever, der ikke er undergivet forældrenes myndighed, selv træffer afgørelse om, hvorvidt pædagogisk-psykologisk rådgivning skal inddrages ved henvisning til specialundervisning i enkelte fag, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Til § 2

Det foreslås i § 2, at loven træder i kraft den 1. august 2009.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1049 af 28. august 2007, som ændret ved § 4 i lov nr. 208 af 31. marts 2008, lov nr. 369 af 26. maj 2008, lov nr. 476 af 17. juni 2008 og § 135 i lov nr. 1336 af 19. december 2008, foretages følgende ændringer:

§ 12. (...)

Stk. 2. Henvisning til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, sker efter pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd med eleven og forældrene.

1. I § 12, *stk. 2*, indsættes som 2. og 3. *pkt.*:

»Ved henvisning til specialundervisning i enkelte fag kan inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning dog undlades, hvis skolens leder vurderer, at det ikke er nødvendigt, og hvis forældrene er enige heri. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.«

Stk. 3. (...)

§ 54. Forældrenes rettigheder efter § 9, stk. 4, og §§ 12-14, 19 d, 19 e, 19 f, 20, 22, 27, 33, 34, 36-38 og 51 og de i medfør af loven fastsatte regler tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven. Elever, der ikke er undergivet forældrenes myndighed, træffer selv afgørelse efter § 12, stk. 1 og 3, § 14, stk. 3, § 19 d, § 19 e, § 19 f, § 20, stk. 1 og 2, § 22, stk. 4, og § 27, stk. 1.

2. I § 54, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres »§ 12, stk. 1 og 3« til: »§ 12«.

Stk. 2. (...)

§ 2

Loven træder i kraft den 1. august 2009.

Til lovforslag nr. L 111. Skriftlig fremsættelse (29. januar 2009)

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Ændring af procedure for henvisning til specialundervisning i enkelte fag)

(Lovforslag nr. L 111).

Formålet med lovforslaget er – som led i regeringens afbureaukratiseringsprogram – at forenkle de administrative byrder i folkeskolen ved at ændre proceduren for henvisning til specialundervisning i enkelte fag inden for skolens rammer.

Undervisningsministeren nedsatte i januar 2008 et afbureaukratiseringsudvalg, der fik til opgave at komme med forslag til regelforenklings og fjernelse af unødvendigt bureaukrati på folkeskoleområdet. Afbureaukratiseringsudvalget blev sammensat af repræsentanter for Undervisningsministeriet, KL, Børne- og Kulturchefforeningen, Danmarks Lærerforening, Skolelederne, Skole og Samfund, BUPL og Danske Skoleelever.

Afbureaukratiseringsudvalget afgav i juni 2008 en rapport indeholdende et katalog af forslag til modeller til afbureaukratisering af folkeskolen inden for områderne elevplaner, kvalitetsrapporter, procedure i forbindelse med henvisning til specialundervisning m.v. samt fraværsregistrering.

Afbureaukratiseringsudvalget har overvejet muligheden for at forenkle proceduren for henvisning til specialundervisning i enkelte fag inden for skolens rammer. Et flertal af udvalget bestående af KL, Børne- og Kulturchefforeningen, Danmarks Lærerforening, Skolelederne samt BUPL har anført, at de foretrækker en afbureaukratiseringsmodel, hvorefter en forudgående pædagogisk-psykologisk vurdering kan undlades, hvis skole og forældre er enige herom. For Danmarks Lærerforening er det dog en forudsætning, at der hurtigst muligt efter iværksættelse af specialundervisning indhentes en pædagogisk-psykologisk vurdering.

Med henblik på en forenkling af sagsgangen foreslås det på den baggrund, at inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning fremover kan undlades i de tilfælde, hvor skolens leder vurderer, at en pædagogisk-psykologisk vurdering af eleven ikke er nødvendig for iværksættelse af specialundervisning i enkelte fag inden for skolens rammer, og hvor forældrene er enige heri. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til det Høje Tings velvillige behandling.